CURTEA DE APEL BĂLŢI

Cauza judecătoria Soroca
Nr. 21 rji-163/24 sediul central
Judecător: Gh. Mîțu

D E C I Z I E
mun. Bălţi
19.03.2024

Colegiul judiciar penal al Curţii de Apel Bălţi în componenţa
Președintelui de ședinţe: Dumitru Pușca
Judecători: Angela Revenco și Ruslana Burdeniuc
judecând în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul directorului Penitenciarului nr. 6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul central din 26.01.2024, adoptată în ordinea art. art. 473^2-473^4 Cod pr. penală în cauza condamnatului **Guțu Ghenadie*****,-

C O N S T A T Ă:

Prin sentința judecătoriei Florești din 25.08.2016, Guțu Ghenadie a fost condamnat pe art. 145 alin. (1), art. 187 alin. (2) lit. e) Cod penal, în coroborare cu art.84 Cod penal, la 15 ani închisoare.

Ulterior, termenul de executare a pedepsei i-a fost redus în condițiile art. 473^2-473^4 Cod pr. penală, prin încheierea judecătoriei Soroca sediul central din 10.12.2019 cu 389 zile, prin încheierea judecătoriei Soroca sediul central din 04.01.2022 cu 358 zile, prin încheierea judecătoriei Soroca sediul central din 06.12.2022 cu 60 zile.

Începutul termenului: 24.02.2016;

Sfârșitul termenului: 08.12.2028.

La 22.08.2023, condamnatul Guțu Ghenadie a sesizat judecătoria Soroca sediul central în ordinea art. art. 469 alin. (1) pct. 17^1; 473^2- 473^4 Cod pr. penală, cu plângere privind constatarea condițiilor inumane de detenție pe perioada deținerii în Penitenciarul nr. 6 Soroca, ce nu corespund standardelor minime garantate de art. 3 al Convenției și legislația națională, făcând referire la *supraaglomerarea celulelor, nerespectarea standardului de suprafață a fiecărui deținut de 4 m^2, geamuri de dimensiuni mici, ce nu facilitează pătrunderea lumini solare, condiții sanitare precare, lipsa apei calde, îmbăierea doar o dată în săptămână, lipsa sistemului de ventilare, umezeală, mucegai, neluarea măsurilor de deratizare și dezinsecție.*

Plângerea condamnatului a fost admisă prin încheierea judecătoriei Soroca sediul central din 26.09.2023, constatându-se detenția lui Guțu Ghenadie în perioadele 29.11.2023-03.04.2023 și 05.06.2023-20.09.2023 în Penitenciarul nr. 6

Soroca, în total 232 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dispunându-se reducerea pedepsei în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod pr. penală cu 230 zile, calculându-se 2 zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție, lăsând în termenul pedepsei perioada de 2 zile din care nu se poate efectua reducerea.

Judecând recursul declarat de către administrația Penitenciarului nr. 6 Soroca, împotriva încheierii din 26.09.2023, Colegul penal al Curții de Apel Bălți prin decizia din 21.11.2023 a admis recursul, casând încheierea din 26.09.2023 și dispunând rejudecarea cauzei în prima instanță pentru a fi verificată corespunderea plângerii condamnatului dispozițiilor art. 473^2 alin. (2) Cod pr. penală privitor la invocarea condițiilor care i-ar fi afectat drepturile în perioadele de referință, în special cele din perioada 16.06.2023-20.09.2023, în care, potrivit raportului prezentat de instituția penitenciară, a fost asigurat cu spațiului minim personal de 4 m^2, iar la verificarea condițiilor materiale de detenție instanța superficial a făcut referire la constatările din raportul CPT în urma vizitei din anul 2018, deoarece acesta este deja desuet.

Rejudecând cauza, prin încheierea din 26.01.2024, instanța cu referire la prevederile art. art. 473^2-473^4 Cod pr. penală, a admis cererea condamnatului Guțu Ghenadie, constatând faptul deținerii lui în Penitenciarul nr. 6 Soroca în perioadele 29.11.2022-03.04.2023 și 05.06.2023-22.01.2024, pe o durată de 360 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dispunând în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod pr. penală reducerea pedepsei condamnatului cu 36 zile, calculând 1 zi de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție.

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc, cu solicitarea casării încheierii în partea reducerii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Guțu Ghenadie, pentru, că i-a fost asigurat în Penitenciarul nr. 6 Soroca minimul necesar al condițiilor de detenție, fapt de care instanța nu a ținut cont la adoptarea soluției.

Judecarea recursului a avut loc fără participarea părților, cu respectarea în corespundere cu art. 447 alin. (2) Cod pr. penală a procedurii de înștiințare a acestora, fiindu-le explicat dreptul depunerii referinței pe marginea recursului.

Până la data examinării cauzei, părțile nu au prezentat referințe pe marginea recursului, fapt ce nu împiedică examinarea lor.

Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele prezentate instanței de recurs, Colegiul în ordinea art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, va *respinge recursul declarat, păstrând neschimbată hotărârea atacată*.

În motivare Colegiul reține, că remediul național preventiv și compensator a perioadei detenției în condiții de penitenciar contrar prevederilor art. 3 CEDO și a jurisprudenței CEDO, a fost pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, garantându-le condamnaților ce își execută pedeapsa în instituțiile penitenciare din țară, reducerea termenului ei în conformitate cu legislația procesual penală în vigoare.

Urmare a adoptării cadrului legal intern, CtEDO a respins ca inadmisibile, mai multe cerințe formulate de condamnați referitor la despăgubiri pentru condițiile precare de detenție, reiterând în cauza Drăniceru vs RM din 12.02.2019, că având în vedere noul remediu preventiv și compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție, instituit în Republica Moldova în baza Legii nr.163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 1 ianuarie 2019) și a Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, acesta în principiu ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenție. Cu toate acestea, Curtea subliniază că această concluzie nu va prejudicia în niciun fel o eventuală reexaminare, după caz, a chestiunii cu privire la eficiența remediului respectiv în funcție de deciziile pronunțate de către instanțele naționale și a executării lor efective, ea păstrându-și competența de ultim control cu referire la plângerile formulate de către eventualii reclamanți care vor epuiza căile de recurs interne disponibile.

De asemenea, Curtea a considerat că odată cu punerea în aplicare a legii nominalizate, remediul național intern *ar putea a priori a fi considerat efectiv pentru contestarea condițiilor proaste de detenție în Republica Moldova, fiind disponibil persoanelor condamnate sau plasate în arest preventiv, precum și persoanelor eliberate din detenție, cu condiția respectării termenelor prevăzute de către noile prevederi interne și cu referire la caracterul compensator al remediului.* În contextul dat, reclamantul trebuie să beneficieze de noul remediu, în vederea obținerii la nivel național a recunoașterii violării și, după caz, a unei despăgubiri adecvate. Dacă el nu o va obține la nivel național, va avea posibilitatea adresării la CtEDO cu o nouă cerere în termen de șase luni după epuizarea căilor ordinare de recurs intern, Curtea rezervându-și posibilitatea examinării coerenței dintre jurisprudența instanțelor naționale cu propria sa jurisprudență, precum și eficiența remediului atât în teorie, cât și în practică.

Astfel încât, Colegiul atestă că în accepțiunea prevederilor art.473^2 alin.(5) Cod pr. penală, plângerea condamnatului Guțu Ghenadie din 22.08.2023 a fost depusă în termen.

Colegiul statuează, că soluționând plângerea condamnatului Guțu Ghenadie, instanța de fond corect a stațonat, că în Penitenciarul nr. 6 Soroca acestuia i-a fost respectat spațiul necesar de 4 m.p. per condamnat, fiind deținut în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în perioada 29.11.2022-03.04.2023, în sectorul nr. 2, secția nr. 7 cu o

suprafață totală de 27,37 m^2, unui condamnat revenindu-i 3,91 m^2; iar în perioada 05.06.2023-22.01.2024 s-a deținut în sectorul nr. 2, secția nr. 6 cu o suprafață totală de 29 m^2, unui condamnat revenindu-i 5,8 m^2.

Astfel, deși instanța a constatat respectarea parțială a normei de spațiu personal în situația condamnatului Guțu Ghenadie, totuși a dat o apreciere critică constatărilor din Raportul prezentat de administrația Penitenciarului nr. 6 Soroca referitor la celelalte condiții de detenție.

În special, instanța a conchis, dezinfectarea neregulată a încăperilor, urmare a cărui fapt acestea sunt populate de insecte, în celule persistând umiditatea ridicată ce provoacă apariția mucegaiului pe pereți, respingând în acest sens argumentele instituției penitenciare, care nu a prezentat probe plauzibile ce ar dovedi contrariul acestor circumstanțe.

Colegiul notează dispozițiile art. 473^4 alin.(1) Cod pr. penală, potrivit cărora, *la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu.*

În continuarea expunerii pe caz, Colegiul statuează, că prima instanță acordând deplină eficiență prevederilor art.473^4 alin.(1) Cod pr. penală, la aprecierea temeiniciei revendicărilor condamnatului Guțu Ghenadie invocate în plângere, just a ținut cont inclusiv de concluziile Comitetului pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, corect reținând, că pe perioada executării pedepsei penale în Penitenciarul nr. 6 Soroca condamnatului Guțu Ghenadie nu i-au fost asigurate condițiile minime necesare de detenție, astfel încât dificultățile cu care acesta s-a confruntat au depășit relativ semnificativ nivelul de suferință inerent detenției, prin deținerea lui în celule umede și insuficient dezinfectate.

Respectiv, în respingerea argumentelor din recursul formulat de directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc, Colegiul atestă aplicarea corectă de către instanță a prevederilor art. 473^4 alin. (4) Cod pr. penală, determinând reducerea în cazul condamnatului Guțu Ghenadie în ordinea art. 473^4 alin. (4) Cod pr. penală a 36 zile, pentru durata detenției de 360 zile din perioadele 29.11.2022-03.04.2023, 05.06.2023-22.01.2024, calculându-se o zi de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție în care s-a deținut în condiții contrare art. 3 a Convenției, cu statut de condamnat, ne fiind dezbătute prin recurs constatările din soluția adoptată.

Respectiv, constatând motivarea instanței a fi una plauzibilă, Colegiul o preia în tot și o însușește, ceea ce este în corespundere cu jurisprudența CEDO în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010*, potrivit cărei, instanțele naționale deși au obligația să-și motiveze deciziile, acest fapt totuși nu impune acordarea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994,*

pct. 61), pentru respectarea caracterului echitabil a procesului, fiind necesar ca instanța internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să examineze chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În corespundere cu art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, Colegiul,-

D E C I D E:

Recursul directorului Penitenciarului nr. 6 Soroca, Viorel Țîmbaliuc declarat împotriva încheierii judecătoriei Soroca sediul central din 26.01.2024, adoptată în ordinea art. art. 473^2-473^4 Cod pr. penală în cauza condamnatului **Guțu Ghenadie*****, se respinge ca nefondat, cu menținerea ei fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței: Judecător: Judecător: